

Mezőgazdasági Népoktatás

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: egész évre 8 pengő. Az előfizetési és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanitók Orsz. Egyesülete pénztárának Tűrkévére az 54.135 csekkzámlán küldendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ
GYÖRFY GÉZA

Megjelenik minden hónap 15-én Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cegléd 2. Az Egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják.

A lap kiadásáért felel: Györfy Géza, Cegléd. Kiadótulajdonos: a Gazdasági Szaktanitók Országos Egyesülete, Makó.

Petri Pál

(Gy.) A borzalmas világégés után bekövetkezett trianoni katasztrófa összes intézményeink között a legsúlyosabb csapást éppen az önálló gazdasági népiskolák intézményére mérte. A világtörténelemben példátlanul álló gyalázatos és esztelen országcsönkítés előtt még nyolcvannégy iskolában folyt a gazdanevelés sokat ígérő munkája egy olyan nagyméretű terv keretében, mely a gyors és erőteljes fejlődés lehetőségét is biztosította. A trianoni terület rablások erőszakos megtörténte után már csak negyvenhárom iskolája maradt a jóformán mezőgazdálkodásra szorított csonka országnak. Az erdőrengetegekben bővelkedő, sóban, vadban, szénben, aranyban, ezüstben, minden ipari nyersanyagban felesen gazdag országnak is kevés volt a meglévő nyolcvannégy iskolája, mennyire katasztrófálisan kevesebbet jelentett a meghagyott negyvenhárom gazdaképző intézmény akkor, amikor a megmaradt egyharmadrésznél is kevesebb országnak a létkérdése függ évről-évre a mezőgazdálkodás terméseredményeitől.

Ma az élet fenntartásához nélkülözhetetlen sőtől kezdve a legszükségesebb nyersanyagokig az ipari termelést biztosító félgyártmányokig a tulságos látást, érzésekket nem gyanusítható »külföldről« kell beszerezni mindent. Minthogy

pedig a párisi békék katasztrófális mérvű kihatása folytán a világkereskedelem ugyszólván cserekereskedelemmé zsugorodott össze az előnyös külföldi beszerzés lényegében attól függ, hogy mennyit milyen feltételek mellett tudunk kivinni. És mit adhatunk a külföldnek, különösen az ipari államoknak cserébe (mást, mint amink még megmaradt: gabonát, bort, állatot, tojást, gyümölcsöt, egyszóval mezőgazdaságunk termelvényeit. De a jelenlegi gazdasági válság kulminatív pontján még az sem elég, ha mezőgazdaságunk bő feleslegeket tud produkálni. Ma csak azok a termények jöhetnek tekintetbe, mint előnyös csereárúk, melyek minőségileg is állják a versenyt a világpiacon. Ez pedig amint az elmúlt keserves tizennégy év alatt tapasztalhattuk, olyan súlyos követelmény, amelynek még oly kedvező feltételű kereskedelmi szerződések mellett is csak akkor tudunk megfelelni, ha minden tekintetben értelmes és hozzáértő gazdálkodó állítunk harcvonalba.

Ilyen körülmények mellett minden túlzás nélkül megállapíthatjuk, hogy az iskoláink felének az elvesztése kétszeres veszteséget jelent az országra nézve. Abban az élet-halál küzdelemben, melyet a háború befejezése óta a gazdasági harc-tereken kétségbeesett erőfeszítéssel nemzeti lé-

tünkért folytatunk valóságos védőbástyákká nőttek ki az önálló gazdasági népiskolák, mint a kisczarda tömegek egyetlen nevelő szakintézményei. *Minél több ilyen iskolát építünk ki, annál több kiváló, a kor ismereteinek színvonalán álló jó gazdát adunk az országnak, akivel a siker reményében vehetjük fel a küzdelmet a világpiacon ádáz árversenyében.*

Bármily nehezűnkre esik is, de rá kell mutatnunk e helyen újra arra a sajnálatos körülményre, hogy az önálló gazdasági népiskoláknak ezt a nemzetmentő feladatát — különösen a trianoni katasztrófa első éveiben — az illetékesek közül csak igen kevesen ismerték fel és ezeknek a keveseknek is a mesterségesen támasztott akadályok légióival kellett megküzdeniök, míg eljutottak odáig, hogy a nemzet jövője szempontjából oly felbecsülhetetlen értékű elgondolásait a gyakorlatba átvihették.

Ezek között a jövőbe látó, a körülményeket helyesen mérlegelő, államférfiúi bölcsességgel megáldott kevesek között is első helyen áll dr. Petri Pál, a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak immár tíz éve köztisztviselőként és közbecsülésben álló államtitkára. Abban a történelmi jelentőségű sikerben, melyet az összeomlás katalizmájából kimentett kultur-kincseink megóvása és fenntartása tekintetében sikerült elérnünk az érdem főrészből őt illeti. Puritán gondolkodásával, magát megtagadó munkabíráásával, minden helyzetet értékelni tudó, melegszívű belátásával éberén virrasztó nemzetszeretettel *példát adott a vezetőknek és a vezetetteknek, hogy a ránszakadt nehéz megpróbáltatások között hogy kell a köz érdekét méltóan szolgálnunk.* A lármás, piaci szerepléseket nem szereti, sohasem kereste, de csendben annál szívósabb kitartással, a sikerbe vetett annál fanatikusabb hittel végez minden munkát, melyet hivatása mértéken felüli mennyiségben számára kiró.

A mi iskoláink fenntartásához szükséges elenyésző költséget is még felesleges teherként minősítették sokan, amikor Petri Pál már felismerve azt a jelentős szerepet, mely a magyar mezőgazdasági termelés átszervezésében az önálló gazdasági népiskolákra vár. A tornyosuló költségvetési akadályok sem riasztották vissza, hogy iskoláink ügyét a legmesszebbmenő igyekezettel fel ne karolja, és meg ne tegye az első elhatározó lépéseket iskoláink kiépítésére és számának a lehetőleg látszó viszonyok között is tovább szaporítására. Ennek a nagyértékű koncepciózus elgondolásnak, nehézséget nem ismerő szívós akarásnak az eredménye, rövid néhány év alatt tíz

iskola újjászervezése és kilenc új intézetnek a felépítése és ugyanakkor minden egyes meglévő iskolának kisebb-nagyobb mérvű fejlesztése.

E helyen alig lehet térünk arra, hogy Petri Pál érdemeire, melyet ő az egyetemes magyar kultúra fejlesztése terén közelítmerten szerzett kellő hivatottsággal rámutassunk, de úgy véljük, hogy elért sikereinek minden ékesszónál méltóbb maradandóbb kifejezői azok a virágzó intézmények, melyeknek léte és munkássága a jobb magyar jövőbizonyossága. Örömmel kell azonban itt a nagy nyilvánosság előtt megállapítanunk, hogy Petri Pál intézményeink misszióját első pillanattól kezdve meglátta, és a nemzeti újjáépítés tervébe szervesen beillesztette, s minden igyekezetével arra törekedett, hogy ezek az iskolák minél eredményesebb munkát végezhesenek. *Nemes intencióit a legteltesebb mértékben megértve hálánk és tiszteletünk maradandó kifejezőképpen mi, ennek az intézménynek egy életre elkötelezett munkásai a hivatali fönökségnél is erkölcsileg magasabb tisztségbe magunk fölé emeltük: egyesületünk örökös dísztagjává választottuk.*

Kérjük, hogy szeretetünk és tiszteletünk megnyilvánulását fogadja azzal a nagylelkű megértéssel, amely számára lelkünkben mindenkor megkülönböztetett helyet biztosít.

L A P S Z E M L E

A Mezőkövesdiek ezer színű s virágu matyó himzűseinek jegyében fejezi be a „Muskátli” 10. júliusi száma az első évfolyamot. Tízfőzően jellemzi a színek s virágos motívumok páratlanul gazdag összefonódása ennek az első esztendőnek munkáját: a „Muskátli” összegyűjtötte a magyar népművészet minden színét és virágát s két marokkal szórta azokat a magyar nők munkaasztalára. Jutott emellett hely a júliusi számban éppen úgy, mint a megelőzőkben, szövegekről, nemes csipkékről szóló tanulmányoknak, szabások rajzolását, horgozót, kötött holmik, csecsemőkelengyék, leánykaruhák, fehérneműek elkészítését, díszítését megtanító közleményeknek, természetes nagyságban mellékelve minden képekben és szövegben ismertetett munkához a levasalható mintát is. A 10. számból álló évfolyam előfizetésben mindössze 12 pengő, jól lehet az egyes szám és mutatványszám 1,50 pengőbe kerül. Kiadóhivatal: a M. Kir. All. Nőipariskola, Budapest, VIII., Rákóczi-tér 4. Az új évfolyam szeptember 15-én kezdődik, amelyre jelentkezéseket és előfizetéseket már most elfogad a kiadóhivatal.

Növényvédelem és kertészet nélkülözhetetlen minden kertészettel foglalkozó egyén számára. Állandóan közli a legújabb növénybetegségeket és azok elleni védekező eljárásokat.

Az Ebtényésztés nemcsak az okszerű tenyésztők, de minden kutyakedvelő részére élvezetes cikkeket közöl.

**Csonka Magyarország nem ország
Egész Magyarország menyország**

Tudósítás a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesületének az 1932. évi július hó 4-én Debrecenben tartott ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉRŐL

Országos Egyesületünk f. évi közgyűlését az ország egyik legnagyobb mezőgazdasági városában, Debrecenben tartotta, amelyre nemcsak az egyesületi tagjai majdnem teljes számban, hanem úgy Debrecen város vezetősége, intézményeinek képviselői, valamint a vidék nagyszámu érdeklődő közönsége is megjelent.

Az egyesület tagjai már előtte való nap érkeztek Debrecenbe és impozáns számban vonultak ki az elnök vezetésével a d. u. 6 órakor érkező gyorsvonat elé dr. Petri Pál államtitkár, országgyűlési képviselő fogadására.

A debreceni gazdasági iskolák tanszüleiteinek fáradságot nem ismerő előzetes közbenjárására a siketnémák debreceni intézetében kapott mindenki kényelmes elhelyezést.

A délután folyamán a város köztereinek és utcáinak fásítását, parkirozását, valamint a nagyerdő újonnan épült strand-fürdőt tekintették meg az egyesület tagjai, este az Angolkirálynő- és Bika-szálloda éttermeiben tartottak barátságos ismerkedési estét.

A közgyűlés a Déri-muzeum dísztermében Schill János makói gazdasági iskolai igazgató elnöke alatt 4-én reggel 9 órakor kezdődött.

Felnök meleg szeretettel köszöntötte a megjelenteket, megnyitójában megemlékezett az elmúlt nehéz esztendőről, röviden vázolta az egyesület jelenlegi helyzetét, kitartásra, egyszerűre, áldozatkészre buzdította a tagokat. Soha nagyobb összetartást, önzetlenséget, megértést és szeretetet nem kívánt az egyesületi élet, mint ebben a válságos időben, de ha mindenki lelkiismeretesen a munkahelyén áll, biztos a remény a szebb jövőt illetően. A kitartó, esüggedést nem ismerő egyesületi élet mindig meghozta a maga áldásos gyümölcsét s ez egyesületi munkásságunkból sem maradhat el.

Felnök a jegyzőkönyv hitelesítésére *Brózik Dezső* és *Döme Sándor* egyesületi tagokat kéri fel.

Felnök indítványára a közgyűlés igen nagy lelkesedéssel járul hozzá ahhoz a javaslatához, mely szerint *dr. Karaliáth Jenő* vallás- és közoktatásügyi minisztert a közgyűlésről táviratban üdvözlje és egyben hűségének, valamint ragaszkodásának kifejezést adjon.

Üdvözlések.

Felnök ismerteti a társegyesületektől, valamint ügyünk barátaitól ez alkalomra érkezett üdvözlő táviratokat és leveleket, melyek közül közvetlen előljáróink leveleit teljes egészükben közöljük.

Dr. Bernáth Géza miniszteri osztálytanácsos levele:

»Igen Tisztelt Felnök Ural

Nagyon köszönöm a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesületének f. évi július hó 4-én tartandó közgyűlésére szóló meghívót. Ez a meghívó nekem nemcsak öröm, hanem kitüntetés is, hiszen ezen a közgyűlésen iktatja örökös disztaggá az Egyesület

az én szeretett közvetlen főnökömet: *dr. Petri Pál* Ó Nagyméltóságát, kinek tízéves államtitkári működése a gazdasági népiszkolák fejlesztésénél nemcsak komoly eredményeket mutatott fel, hanem az alsófoku népies gazdasági szakoktatás történetében egy új fejezetet jelent.

Igen bánt, hogy hivatali teendőim, végtelen sajnálatomra, megakadályoznak abban, hogy a disz. közgyűlésen résztvehessek.

Őszintén kívánom, hogy a gazdasági szaktanítók a mai rendkívüli időkhöz különösen nagyfontosságú misszióját a jól megérdemelt siker kísérje.

Fogadja Elnök Ur ismételt hálás köszönetemet a kedves meghívásért.

Budapest, 1932 július 2.

Őszinte tisztelettel: *Bernáth Géza* s. k.»

Dr. Kreidl Géza miniszteri s. titkár levele:

»A Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete Tektintetes Elnökségének, Makó.

Engedje meg a Tektintetes Elnökség, hogy őszinte köszönetet mondjak a f. évi július hó 4-én tartandó közgyűlésekre és az üdülőház felavatására szóló kedves meghívásukért, aminek azonban, sajnálatomra, nem áll módomban eleget tenni, egyrészt a tanév befejeztével, másrészt pedig a jövő tanév megnyitásával kapcsolatos nagyobb munkáim következtében.

Az Egyesület életében mindig kimagasló esemény a közgyűlés, mivel itt az Egyesület minden tagja visszapillant az elmúlt évi munkásságra és résztvesz a jövő évi program egybeállításában. De fontos esemény a f. évi közgyűlés azért is, mivel az Egyesület a gazdasági népiszkolák ügyeit tíz esztendőn keresztül nagy tudásával és szeretetével intéző *dr. Petri Pál* államtitkár ur Ó Excellenciáját az Egyesület dísztagjává választja és felavatja egyik derék, fáradhatatlan szorgalmu munkatársról elnevezett üdülőházát.

Visszatekintve az elmúlt év munkásságára, az Egyesület minden tagja a jól végzett munka feletti jóleső örömmel állapítja meg, hogy az elmúlt évben fokozott mértékben tett eleget azon fogadalmának, amit a gazdasági népoktatási pályán való elindulásakor tett. Egyik beszédes bizonyossága ennek az egyes kiállításokon elért szép eredmény.

Szegény hazánk jelenlegi súlyos helyzete miatt ma fokozott terhek hárulnak az ország minden egyes lakosára, azonban a jobb jövő reményébe vetett rendíthetetlen hit buzdít és bátorít mindenkit a kitartásra és további nagy munkásságra.

A Mindenható áldását kérem arra a nagy munkásságra, amit szegény hazánk gazdasági népoktatásának fejlesztése terén kifejtetek.

Az Egyesület minden tagja részére köszöntésem tolmácsolását kérve, fogadja a Tektintetes Elnökség kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1932. június hó 30-án.

Dr. Kreidl Géza s. k.»

A közgyűlés nagy lelkesedéssel veszi tudomásul a köszöntő iratokat és táviratokat.

Őszinte szeretettel üdvözölte elnök Géher Lajost, a gazdasági iskolák országos szakfelügyelőjét, ki meleg szavakkal viszonzta az üdvözlést és az egyesület munkásságára Isten áldását kérte.

Elnök felolvassa azoknak a tagoknak névjegyzékét, akik orvosi bizonyítvány és más írásbeli igazolványaik alapján a közgyűlésről való indokolt elmaradásukat kérik igazolni.

Közgyűlés az illetők elmaradását igazolja.

Dr. Petri Pál

örökös disztaggá való választása.

A közgyűlés második és kimagasló pontja volt *Haraszthy József* alelnök nagy gonddal és részletességgel összeállított az az írásbeli indítványa, melynek alapján kéri *dr. Petri Pál* államtitkár Ó Excellenciájának a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete örökös disztaggá való megválasztását.

A debreceni iskolák kiállításáról.

Hosszantartó taps és nagy éljenzések után a közgyűlés a következő egyhangu határozatot hozta:

Határozat.

A közgyűlés *Haraszthy József* indítványát nagy lelkesedéssel magáévá teszi és teljes egészében jegyzőkönyvében megörökíti. Szeretettől áthatott lelkesedéssel elhatározza, hogy *dr. Petri Pál* államtitkárt, országgyűlési képviselőt, a gazdasági népoktatás terén tíz éven át kifejtett elévülhetetlen érdemei elismerésül a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesületének örökös disztaggá megválasztja. Felkéri az Elnököt, hogy Ó Excellenciáját disztaggá iktassa be és ez alkalomból kiállított diszoklevelet ünnepélyesen adja át. (Taps és éljenzés.)

Elnök *Györffy Géza* elnöklete alatt egy bizottságot küld ki azzal a megbízatással, hogy Ó Excellenciáját a beiktató diszokgyűlésre ünnepélyesen hívja meg és egyben a megjelenésre kérje fel.

3. Közgyűlés feszült figyelemmel hallgatta *Pigniczky Ferenc* egyesületi titkár tartalmas évi beszámolóját és elismerését tapsviharban fejezte ki. (Titkári jelentést lapunk más helyén közöljük, teljes egészében.)

4. *Pataky Sándor* kisujszállási gazdasági iskolai igazgató előterjeszti az egyesület alapszabályán végrehajtandó módosításokat, melyet a közgyűlés egyhangu határozatával elfogad és felkéri az elnököt, hogy

a módosított alapszabályt jóváhagyásra felettes hatóságához terjessze fel.

5. *Molnár Sándor* mezőturi gazdasági iskolai igazgató, mint a pénztárvizsgáló bizottság elnöke az egyesület 1931. évi zárszámadásáról, 1932-33. évi költségelőirányzatáról és a Rádli alap kezeléséről tiszteletes beszámolót.

Közgyűlés a pénztárvizsgáló bizottság jelentése alapján az 1930-31. évi számadásokat elfogadta és a szokásos fenntartásokkal főpénztárnoknak a felmentvényt megadja. A Rádli alap gazdaságos kezelését és a készpénznek a jövőt illetőleg helyes befektetését jóváhagyja, egyben kéri az egyesület tagjait, épen az alap nagy jelentőségére való tekintettel, hogy akik annakidején olyan lelkesedéssel ajánlották fel anyagi támogatásukat, kedves kötelezettségüknek minél előbb tegyenek eleget. Közgyűlés a jövő évi költségvetést, mely a folyó évvel szemben kb. 50 százalékos megtakarítást tüntet fel, szintén elfogadta és a folyó évtől kezdődőleg a tagsági díjakat, melyben a lap díj fizetése is bennefoglaltatik, egységeseleg évi 15 pengő

ben állapította meg. (A részletes kimutatásokat a zárszámadásról és költségvetésről lapunk más helyén közöljük.)

Több tárgy nem lévén, elnök a közgyűlést beukerszti, egyidejűleg meghívja a közgyűlésen résztvevőket a nemsokára összeülő diszokgyűlésre, utána a Bika szálló éttermében tartandó közélésre és délután a Hajduszoboszlóra rendezendő tanulmányi kirándulásra s ezzel összekötött Rádli udulöház telavató ünnepélyére.

A közgyűlés és diszokgyűlés között tartott szünetben szünetölésig töltötte meg a közönség azokat a termeket, amelyekben a debreceni I. és II. számú önálló gazdasági iskolák tanstületeinek lelkes, ügybuzgósággal telt munkásságának eredményeként rendeztetett az a nagyszabású kiállítás, amely nemcsak az említett két iskola értékes működését szemléltette, de eklatáns példáját statuálta annak a nemzetnevelő nagy munkának, amelyet a gazdasági iskolák és azoknak tanerői az ország minden részében lankadatlan kitarással végeznek.

Diszokgyűlés.

A közgyűlés által kijelölt küldöttség *Györffy Géza* vezetésével 11 órakor megjelent a Déri-muzeum igazgatószobájában és az ott tartózkodó *dr. Petri*

Pál államtitkár, országgyűlési képviselőt ünnepélyesen meghívta a diszközgyűlésre. A küldöttség ugyancsak egyidejűleg meghívta és felkérte a megjelenésre *dr. Rásó István* alispánt, *dr. Csűrös Ferenc* kulturatanácsnokot, *Surgóth Jenő* gazdasági főtanácsost, m. kir. gazdasági főfelügyelőt, kik az államtitkár társaságában voltak.

Erre az időre már zsufolásig megtelt díszterem közönsége a megjelenő ünnepelt államtitkárt szünni nem akaró éljenzéssel és tapsviharral fogadta, majd felzendült a debreceni MANSZ vegyes-énekkarának élén *Csösz László* karnagy vezetésével a »Magyar Hiszekegy«, utána következett *Schill János* elnöki megnyitóját és díszelnöki beiktató beszéde, melyet e nagy és emlékezetes nap emlékére teljes egészében ide iktatunk.

Elnöki megnyitó.

Nagyméltóságú és Méltóságos Uram!

Mélyen tisztelt Vendégeink!

Mélyen tisztelt Diszközgyűlés!

A mai világ borzalmas küzdelmei tanúbizonyságot tesznek arról, hogy mily öserő lakozik most is nemzetünkben, hazánk sok vértől áztatott drága földjében, a hazai rögben, különösen akkor, ha ez utóbbit törhetetlen akarattal, áldozatos verejtékkel munkáljuk. Ezen erők ősforrásai sohasem fognak kiapadni, ha a magyar nép művelődését és hazánk gazdasági erejét hatványozottan gondozzuk és fejlesztjük. Mert kitartó munkával nemcsak nemzeti létünket biztosítjuk, hanem újabb nemzeti erőket is termelünk, melyek úgy erkölcsi, mint anyagi javainkat gyarapítják.

Ily irányú törekvéseink eredményesek azonban csak úgy lesznek, ha népünket vallás-erkölcsi alapon neveljük s az általános művelődés mellett foglalkozásában is adunk neki dologbeli tudást, konzervatív jellemében pedig az óvatosságot fokozzuk és gazdálkodásában, egész életmódjában a takarékosra, igénytelenségre szoktatjuk. Szent meggyőződésünk, hogy így cselekedvén, felépíthetjük azt az erős várat, mely a második ezer esztendő minden viharának ellent fog állani és a magyar nemzet élni fog.

Ezt a törekvést szolgálja hazánkban a gazdasági népoktatás is, melynek hivatott munkásai, a gazdasági népiskolák tanerei, a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesületébe tömörülve, a mai napon Alföldünk nagy metropolisába, a magyarság szívébe, Debrecenbe gyűltek össze csonka hazánk minden részéről. *Vándor utunkon ide is elhoztuk népünk boldogulásáért hevülő lelkünket és csak érte dobogó szívünket. Feltárjuk itt ma mindazt, amivel a múltban is szolgáltuk és a jövőben is szolgálni óhajtjuk népünk gazdasági oktatását. De önzellen munkánk eredményes és céltudatos csak akkor lehet, ha vezérként ügyeink élén oly férfit áll, mint dr. Petri Pál államtitkár Ur Önagyméltósága, akinek szíve-elve össze van forrva a hazai röggel és annak verejtékező művelőjével, a néppel.*

Kegyelmes Uram!

A gazdasági népoktatás fejlesztését Nagyméltóságod mindenkor egyik legfontosabb közoktatási kérdésnek tekintette. Ezért mi, mint annak kishitűséget nem ismerő harcosai, mindenkor megnyugvással vettük Nagyméltóságod bölcs intézkedéseit. Mert tudtuk, hogy nemes szívének sugallatát követi, amikor a gazdasági népoktatás szent eszméjéért sikra szállva, igazunkat védte és nem egyszer diadalra vitte.

Epen ezért büszke örömmel és hálával tölt el bennünket az az elhatározás, hogy Excellenciád disz-

közgyűlésünket magas megjelenésével megtisztelni méltóztatott. Ezen alkalomból igaz nagyrabecsüléssel, mély tisztelettel és szeretettel üdvözljük Nagyméltóságodat körünkben.

Öszinte nagyrabecsüléssel és mély tisztelettel üdvözlöm *dr. Lindenberger János apostoli kormányzó, püspöki helynök Ur Oméltóságát*. Kérjük Méltóságodat, hogy egyházmegyéjében, gazdasági iskoláink serdülő ifjúságában erősíttesse lelkipásztoraival továbbra is a hitéletet, mert csak így lesz a mi munkánk is eredményes. Isten áldása nélkül meddő marad a magyar föld. A Mindenható mérhetetlen kegyelme kísérje a föld népével való törődését. Mennyei Atyánk mindenre kiterjedő jóságos áldása, a jobb magyar jövővel, jutalmazza meg hiterősítő működését és önzetlen lelki törekvéseit.

Igaz nagyrabecsüléssel üdvözlöm egyesületünk nevében *Rásó István, Hajdu vármegye alispánja Oméltóságát*, ki mint e vármegye vezetője, megértő szeretettel gondolja a kisgazda- és munkásosztálynak érdekeit s aki minden gazdasági törekvésnek, népoktatási kérdésnek igaz hive és támogatója. Kérjük Méltóságodat, támogassa működési területén szeretettel továbbra is a gazdasági népoktatást s akkor a nemzetmentő munkának e téren is részese lesz. Az ég áldja tetteit és koronázza munkásságát egy jobb magyar jövővel.

Öszinte tisztelettel és nagyrabecsüléssel köszöntöm egyesületünk nevében *dr. Csűrös Ferenc kulturatanácsnok Ur Önagyságát Debrecen sz. kir. város képviselőjében* és az ő személyében Debrecen sz. kir. város egész hazafias közönségét. Kérjük, kapcsolja be terveibe Debrecen város vezetősége továbbra is az egyik fő és alapvető kérdést, a nemzetalkotó földműves nép igen fontos szükségletét, a gazdasági népoktatást. E kérdés fontosságát eddig is igazolják Debrecen város gazdasági népiskolái, melyeket a város szeretettel istápol s így a jövőnek áldoz. Áldja munkásságukat a teremtő jó Isten.

Igaz nagyrabecsüléssel üdvözlöm a m. kir. földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági szakoktatási ügyosztályának képviseletében *dr. Széll László gazdasági főtanácsos, gad. akadémiai tanár ur Oméltóságát*. Gazdasági népiskoláink az alsó-, a nép gazdasági oktatását szolgálják s ezért örömmel vesszük, hogy a földművelésügyi kormányzat gazdasági szakoktatásának irányítói megértő érdeklődéssel viseltetnek tevékenységünk iránt. Támogassuk egységesen és küzdjünk együtt jó magyar népünk gazdasági jövőjéért is. A mindenható Isten áldása kísérje önzetlen munkánkat.

Tiszteletteljes nagyrabecsüléssel üdvözlöm a debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetem képviselőjét, *rugonfalvi dr. Kiss István egyetemi rektor Oméltóságát*, ki megjelenésével igazolja, hogy egy erős nemzeti alépitmény a legfelsőbb tudományt is védi s annak szabad fejlődését biztosítja. Kérjük méltóságodat, támogassa az életben a mi munkánkat is.

Igaz nagyrabecsüléssel köszöntöm egyesületünk nevében *dr. Ruffy Vargha Kálmán felsőházi tag, m. kir. gazdasági akadémiai igazgató Oméltóságát*. Öszinte örömmel üdvözljük Méltóságodat, mint az Alföld nagy problémájának előharcosát is, mert tudjuk, hogy abban a felső gazdasági oktatás mellett, alappilléreként a gazdasági népoktatásnak is nagy szerepet szánt. E téren mi munkájában mindenkor készséges hivei leszünk. A jó ég áldása kísérje törekvéseit.

Öszinte tiszteletteljes nagyrabecsüléssel üdvözlöm *Vasady Lajos, Hajdu vármegye és Debrecen sz. kir. város kir. tanfelügyelője Oméltóságát*, aki évtizedek óta szülőföldjéről hozott nemes lelkesedésével gondozza és ápolja tankerületének népoktatását. Kérjük, zárja szívébe továbbra is a nép minden irányú okta-

tását. Működését pedig kísérje a Mindenható áldása. Igaz nagyrabecsüléssel üdvözlöm e nagy alföldi vidék legfőbb gazdasági képviselőjét, a »Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarát« s annak képviselőjében *vitéz Ceglédi Béla kamarai igazgató ur Önagságát*. Hiszszük és tudjuk, hogy a mezőgazdasági kamarára a jövő oly nagy feladatokat fog hárítani, melyek döntő szerepet fognak gyakorolni jövőnk egész mezőgazdasági fejlődésére. Mi is harcosai kívánunk lenni népünk jövő boldogulásának s ezért örömmel állunk e téren mindenkor rendelkezésére. Segítse e törekvő munkát a jó Isten.

Őszinte belső szeretettel üdvözlöm *Géher Lajost, a gazdasági népiskolák országos szakfelügyelőjét*, aki nek egész lelke és szíve a gazdasági nepoktatásé. A jó Isten áldja és erősítse tevékenységét.

Igaz szeretettel és nagyrabecsüléssel üdvözlöm az egyházak, hatóságok, az igen tisztelt sajtó, egyesületek, tanintézetek és intézmények érdemes képviselőit, kik ügyeink iránt érdeklődnek s azt megjelensükkel kitüntetik.

Őszinte örömmel és szívünk melegével üdvözlöm összes mélyen tisztelt vendégeinket, a magyar ímát megszólaltató debreceni MANSZ vegyeskarát, a megjelent kedves kartársnóket és kartársakat és ezzel a diszközgyűlést megnyitóm.

Diszközgyűlésünk jegyzőkönyvének hitelesítésére *Bíró Antal és Kamenszky Béla* egyesületi tagokat, a jegyzőkönyv vezetésére pedig *Pignický Ferenc* egyesületi titkárát kérem fel.

Mélyen tisztelt Diszközgyűlés!

A *Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesületének* tagjai a mai napon a gazdasági nepoktatásnak az országban szeretszójel fekvő 52 őrtonyából ide Debrecenbe összejöve, rendes évi közgyűlésüket tartották meg.

Ezen alkalomból egyesületünk lelkéből fakadó hálával, szíve igaz szeretetének és nagyrabecsülésének kívánt kifejezést adni azzal, hogy *dr. Petri Pál* m. kir. vallás- és közoktatásügyi államtitkár Ur Önagyméltóságát lelkes és egyhangu elhatározással egyesületünk »Örökös disztagjává« megválasztotta.

Igaz örömteljes bejelentésem kapcsán javaslom a mélyen tisztelt Diszközgyűlésnek, hogy ezen választás megtörténtéről szóló rendes évi közgyűlésünk határozata teljes egészében felolvassassék. A diszközgyűlés egyhangu óhaja folytán felhívom az egyesület titkárát, hogy a bejelentett »Örökös disztagságról« szóló közgyűlési határozatot olvassa fel.

Nagyméltóságu Allamtitkár Ur!

Kegeyemes Uram!

A *Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete*, a gazdasági szaktanítóság egyetemessége lelkének benső igaz érzelmeit tárta fel és juttatta kifejezésre azzal, hogy Nagyméltóságodat egyesületünk »Örökös disztagjává« megválasztotta.

Excellenciád nagy nemzeti szerencsétlenségünk után jelísmerte azt a való igazságot, hogy az iskolák azon erbdítmények, melyeknek falai közé menekül vészély esetén a nemzet jövője. Tíz éves eredményes működése alatt, kulturpolitikájában mindenkor féltve órködött afölött, hogy a reánk erőszakolt békében kulturfegyverekkel le ne győzzenek, meg ne alázzanak, mert akkor már nincsen feltámadás, a haladás szel-leme átgázolt volna rajtunk s az örök enyészett diadal-maskodott volna nemzetünkön.

Nagyméltóságod ebben a küzdelemben a gazdasági nepoktatás jövőjéért is latba vetette illetékes helyen befolyásának egész súlyát. Erős elhatározásá-

val követelte, hogy minden magyar iskola, így a gazdasági népiskola is akaraterősebb, foglalkozásában életrevalóbb nemzedéket neveljen, mely felveszi a küzdelmet a balsorssal is. E nemes és életfenntartó eszmék valóráváltásával Nagyméltóságod lehetővé tette, hogy az elmúlt idők javait átmenthessük egy boldogabb jövő számára.

Soha el nem muló háláva! gondolunk mi arra a jelenben is, hogy Kegeyemes Uram a közoktatás nagy területén éber szemmel figyelte azt is, hogy a gazdasági nepoktatásnak minden táborúzzé égjen, sőt új gazdasági népiskolák létesítésével egy-egy újabb lángot gyújtott fel, mely reményteljesen világított társaival a még sötét, de talán lassan már derengő magyar éjszakában.

Magyar lelkét minden ténykedésében az is ösztönözte, hogy a magyar népet gazdasági téren foglalkozásában is meg kell erősíteni s ott is a tudás fegyverével felvértezni. Előrelátását igazolta a mai világos világhelyzet is, melyben hazánk nehezen bár, de állja a harcát.

Miódon pedig most végigtekintünk Nagyméltóságod ebbeli törekvésének tíz éves multján, hálattal szívünkbelől a Mindenhatóhoz száll fohásunk, kitől kérjük, adjon Nagyméltóságodnak szellemi és testi erőt, hogy mint a gazdasági nepoktatás igaz védője és támogatója, még sokáig irányíthassa munkánkat. Nagyméltóságodtól pedig mély tisztelettel ugyancsak kérjük, kegyeskedjék ügyünknek továbbra is lelkes szószólója és nemes támogatója maradni.

Ezek után engedje meg Nagyméltóságod, hogy bensőséges ragaszkodásunk látható jeleként a *Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesületének* »Örökös disztagjává« történt megválasztásáról szóló diszközlevelet mély tisztelettel átnyujthassam.

(Elnök a *Gyutay István* gyöngyösi kartársunk által művészi formában készített diszközlevelet átnyújtja.)

Petri Pál beszéde.

Mélyen Tisztelt Elnök Ur!

Mélyen Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Igen kedves kötelességet teljesítek, amikor itt, a diszközgyűlésen megválasztatásom alkamlával hálás köszönetemet fejezem ki a *Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesületének*. Nagy örömmel konstatom, hogy erre a mi közgyűlésünkre és ezzel kapcsolatos diszközgyűlésen történő beiktatásomra a nehéz viszonyok dacára is — ilyen szép számmal sereglettek össze az ország minden részéből. Ezt annak a bizalomnak tulajdonítom, amelyet ezen egyesület és ennek minden tagja ugy velem, mint a kormányzó körökkel szemben tanusít. Kétszeresen fontos most a bizalom, az összetartás és a harmónikus együttműködés, amikor ilyen nehéz viszonyok között küzd a nemzet a maga létéért. *En azt hiszem, hogy a gazdasági szakoktatásnál fontosabb feladata a nemzeti ujjaépítés munkájában talán egy oktatási ágnak sem lehet.* (Ugy van, ugy van!)

Nemcsak most fontos ez, amikor egy világválságnak hullámaiban élünk, hanem fontos ez általában, mert a trianoni Magyarországon a népesedési viszonyok annyira megváltoztak, hogy itt a régi eszközökkel boldogulni, régi gazdasági kulturával magunkat fenntartani többé nem lehet. Csak egy példával akarom ezt megvilágítani:

Csonkamagyarország egy négyszögkilométerére több mint 93 lakos esik, ezzel szemben a régi Magyarországon a lakosság megoszlása egészen más volt, alig hatvanan estek egy négyszögkilométer területre.

Míg Franciaországban — amely iparilag, gazdaságilag is magasabb színvonalon áll — ahol a viszonyok is sokkal kedvezőbbek — 76-nál kevesebb lakos esik egy négyzetkilométerre. Elgondolhatjuk, hogy a legnagyobb igénytelenség és a legnagyobb takarékoság dacára is mily nehéz Magyarországon ilyen nagyszámú lakosságnak megélhetését, boldogulását biztosítani. *Ilyen népesedési viszonyok között a lakosság további életfeltételeit csak egy gazdasági újjászervezéssel, egy gazdasági megújulással lehet elérni.* (Élénk helyeslés.)

Ezt a munkát végzik az én mélyen tisztelt barátaim, a gazdasági szaktanítók, a gazdasági szakoktatás más ágaival karöltve, mindig harmónikusán, mindig egyetértően és ugyanazon elvek szerint.

Azt hiszem, hogy a munkaterülete beláthatatlan ebben az országban. Hogyha azt nézzük, hogy mennyi minden teendői vannak a gazdasági szaktanítóknak, megrémülünk a feladatoknak a sokaságától, hiszen látnunk kell, hogy rengeteg haladás történt általában a háború vége óta és így nagymértékben fejlődött minden a földművelés terén is. Átszerveződött a növénytermelés mennyiségileg, valamint minőségileg, mennyi mindent kell még tennünk az állattenyésztés terén pl. a nyugati és más értékesebb állatfajták bevezetése, tenyésztő szövetkezetek létesítése stb. érdekében. A gazdasági oktatás mellett népünk nemzeti nevelése, helyes úton való vezetése, irányítása, állattenyésztésünk fejlesztése, apró marháink okszerű tenyésztése még mind vitás kérdések. Exportunknak előkészítése, megfelelő baromfi-fajták kiválasztása és sok más ilyen kérdés van még, amit nem tudok hirtelen felsorolni, de mindezeket a közvélemény egységes öntudata, a népbe nevelt gazdasági morál nélkül megvalósítani nem lehet. A mezőgazdaság terén talán még nagyobb feladatok várnak ránk, nem is szólva a minőségi buzatermelésről. A gyümölcs-termelés és exportja terén is beláthatatlanok a feladatok.

Nem akarok most végig menni a gazdasági népoktatásnak egész területén, hiszen ez a teljesben lehetetlen volna, ezeket a példákat csak azért említettem meg, hogy sikereket mindenütt csak úgy érhetünk el, ha egyrészt egy egységes közvélemény támogat, bennünket, másrészt, pedig ha meg van a kellő előkészítettség, tudás és gazdasági műveltség, nemcsak az egyes vezető tényezőkben, hanem a nép legszélesebb rétegeiben is.

Nemcsak a gazdasági szaktanítóknak, hanem a szaktanítónőknek is éppen olyan fontos feladata, éppen olyan fontos tevékenységi köre van a mai nehéz gazdasági helyzetben, mert az a régi jó idő, amikor mindenkinek megélhetése könnyen volt biztosítva, amikor a különböző gazdasági ágakban takarékoskodni nem igen kellett, többé vissza nem jön.

A gazdasági szaktanítónők nevelik az ország legkiválóbb gazdaasszonyait, oktatják a leánygyermeket ruhák javítására, varrására, okszerű kertészkedésre, baromfitenyésztésre, a háztartás vezetésére és ezerféle tevékenységre: ott, ahol gyümölcs-termelés van annak helyes feldolgozására, konzerválására és a női háziipar sok más olyan értékes ágára, amelyek a kis gazdaságok életében nem kis jelentőséggel bírnak.

A Mélyen Tisztelt Elnök Ur szíves volt megemlíteni, hogy a gazdasági többtermelésnél a takarékoságnak szabályozása, öntudatosá tétele milyen fontos feladat. Mindezeket felsorolni nemcsak nagyon bajos lenne, de nem is céloz ez alkalommal. Feladatuk a mai gazdasági szaktanítóknak nemcsak a jövő előkészítése, a jövő generációnak művelése, hanem ezzel kapcsolatban a jelen generáció felnőtteinek helyes gazdasági úton való vezetése, felvilágosítása és támogatása. Ezen a téren kell nekünk bekapcsolódnunk

a többi gazdasági szervezetbe, nemcsak az oktatásügyvel, de a különféle gazdasági tevékenységgel is.

Óriási nagy és apostoli tevékenység az, amely a gazdasági szaktanítókra vár. Egy ilyen nagy munkát megjutalmazni, sőt értékelni sem lehet megfelelően. Hiszen tudjuk, hogy mennyi mindenféle erőfeszítés dacára — a betöltött munkakörhöz mérten — még mindig milyen szomorúak a gazdasági szaktanítók státuszviszonyai. (Nagy helyeslés mindenfelől.) Olyan munkára, vállalkozásra, mint a gazdasági szaktanítóké, igazán csak apostoli lelkiület tehet bennünket képessé. Én ennek az egyesületnek nemcsak képviselőivel, de minden egyes tagjával érintkezem és azt hiszem, hogyha ezt az apostoli lelkiületet, ezt a lelkesedést, Magyarországnak jövőjébe vetett mérhetetlen, megrendíthetetlen bizalmat továbbra is megőrzik, onmaguk is könnyebben fogják a nehéz viszonyoknak küzdelmeit átharcolni.

Öszintén, hálásan köszönöm a jelen megtiszteltetést, amelyben azt a harmóniát látom, amely tíz év óta mindig megvolt a népies gazdasági szakoktatás vezetői és ennek képviselői között. Ez a harmónia és egységes együttműködés az egész ország területén a legfőbb garanciája a mi sikerünknek, a mi munkánk diadalának és eredményességének.

Kérem, Mélyen Tisztelt Hölgyeim és Uraim, hogy a nehéz viszonyok dacára is tartsák meg bizalmukat a gazdasági népoktatás vezetőiben és ezek között én bennem is. (Nagy tapsal és éljenzással fogadták Petri Pál államtitkár e kijelentéseit.)

Minden megtörténik az Önök egyéni kívánságainak kielégítése érdekében, ami a jelenlegi viszonyok között megtörténhetik: minden megtörténik, hogy szegény nemzetünket jobb gazdasági helyzetbe helyezzük és ennek segítségével egy jobb jövő körvonalait kialakulni elősegítsük.

Hálásan köszönöm bizalmuk megnyilvánítását, mely mindig egyik legkedvesebb emlékem lesz és a legnagyobb megtiszteltetés, amelyre mindig büszkén jörok visszagondolni. (Hosszantartó taps és éljenzés.)

Kegyelmes Uram!

Bizakodó és reményt nyújtó szavaiért Nagyméltóságodnak egyesületünk nevében hálás köszönetünket tolmácsolom. Nagyméltóságod kijelentései új erőt adnak nekünk a további küzdelemhez. A jövő zálogaként óhajtjuk azokat őrizni. *Tisztelettel javaslom, hogy dr. Petri Pál államtitkár ur Önagyméltósága, Örökös Disztagunk beszéde diszkozyülésünk jegyzőkönyvében megörökíttessék. A diszkozyülés közönséjára ezt határozatként kimondom. (Taps és éljenzés.)*

Diszkozyülésünk következő tárgya: előadás »A gazdasági népoktatás időszerű kérdéseiről és jövő feladatairól«.

Felkérem Netz Ferenc gazdasági isk. igazgató egyesületi tagunkat, hogy ezen tárgy előadását megtartani sziveskedjék.

Netz Ferenc előadása.

Nagyméltóságu Allamtitkár Ur!

Méltóságos és Nagyrabecsült Uraim!

Mélyen tisztelt Diszkozyülés!

Debrecen városa, mint a magyar kulturának egyik legősibb és legragyogóbb, vidéki empórium, 30 évvel ezelőtt, a saját költségén létesítette itt az ország egyik legelső önálló gazdasági népiskoláját és 10 évvel ezelőtt a másodikat. E nagyszerű tény mentesít engem azon feladat alól, hogy éppen itt hosszasan szóljak a népies mezőgazdasági szakoktatás fontosságáról, hiszen ez a város e kérdés horderejének felismerésében

messze megelőzte az országos közvéleményt, de megelőzte az érte hozott áldozatban is a kulturális alkotásokra hivatott közületeket. Itt gyujtották az első mécsset a népies mezőgazdasági szakoktatásnak s e példa nyomán, ma 52 crós reflektor világítja az ezen vonatkozásban egykor bizony nagyon sötét magyar eget. Nem véletlen tehát, hogy a félszázadik csonkaországi iskolánk megteremtése után ide jöttünk jubilálni az elsőt, éppen ezért a legkedvesebbet és eljöttünk hódolatunkat kifejezni e nagy magyar város nemes közönségének, melyre büszkék vagyunk, melynek halásák vagyunk s melynek jólétére a magyarok Istenének bőséges áldását kérjük.

Hasonlóan feleslegesnek tartom a kérdés fontosságát részletesen esetenli itt megjelent előkelőségeink előtt, akiknek sorában s erencésék vagyunk tisztelhetni dr. Petri Pál államtitkár ur Ónagyméltóságát, akinek hervadatlan érdeme van abban, hogy az utolsó 10 esztendő alatt számtalan, mintaszerű, új önálló gazdasági népiskola létesülhetett és a régiék minden vonatkozásban megerősödtek. Kötünö vendégeink is bizonyára éppen azért tisztelték meg díszközgyűléstünket megjelenésükkel, mert teljes sulyában értékelvén a kérdést, készek igen hatékony szolgálatot tenni a mi jó sorsra érdemes, derék magyar népünk boldogulásáért abban a tágabb hatáskörben, ahol Ők szolgálják a hazát. Mi hisszük, hogy közöttünk időzve, eredményeinkkel és törekvéseinkkel közelebről megismerkedve, szilárdulni fog az a meggyőződésük, hogy jó ügyért lelkesülnek s ha eljöttek közénk, mint nemes szándéku érdeklődők, innen távozni úgy fognak, mint ügyünk igaz és erős barátai.

Méltóztassanak tehát megengedni, ha aprólékos részletezés helyett csak néhány átfogó adatot, körülményt és szempontot fogok felvázolni, melyek az alsófokú szakoktatás gerincét képezik és a mi törekvéseink irányát determinálják.

Ismeretes, hogy csonka hazánk területének 67%-a, kerekben 12 millió kat. hold föld van kis- és törpebirtokosok kezén. Ez már eredménye egy elaprózódási folyamatnak, mely az utolsó félszázad alatt crós ütemben haladt s amelynek tempóját mindinkább siettetik -- gazdasági okok mellett -- a mezőgazdasági népesség természetes szaporodásából folyó kényszerűségek és a társadalom nyugalmához fűződő érdekek is. Nem örvendetes jelenség, amikor felbomlani látjuk a jól felszerelt, gondosan vezetett, szép eredményekkel dolgozó közép és nagy gazdasági üzemeket, de ha ez mégis elkerülhetetlen kényszerűség, úgy eminens feladat, hogy mérsékeljük a föld elaprózódási folyamatának esetleg katasztrófális iramát és bizonyos egyensúlyi helyzetet teremtünk népünk földéhsége és mezőgazdasági termelésünk zavartalan menete között. Ez a földéhség a magyar pszichének egy alapjában igen tiszteletreméltó vonása, mert a föld szeretetéből fakad, a föld szeretete pedig édes testvér a haza szeretetével, csak hogy e földéhség egészséges levezetése nem abban keresendő, hogy minél több földhöz juttassuk a népet, amit hiányos felszerelése, tökeszegénysége, a fizetett munkaerő alkalmazásával szemben való szűkkeblősége és -- nem utolsó sorban -- szakértelmi készületlensége miatt ugysem tudna jól megművelni, hanem arra kell őt képesíteni, hogy minél kisebb darab földön megtalálja jó egzisztenciáját. Eleven valósággá kell tennünk néhai jó Cserháty Sándor aranymondását: »Kevésset markolj, de azt jól megszorítsd, ne a földet, hanem a munkát szaporítsd.« Így nem lesz a népünk oktalanul összehabzsol, nagy darab földek koldusa, hanem a kicsinek jó gazdája és meglegedett ura, aki nem acsarkodik a máséra, kielégíthetetlen mohósággal.

Ez a népies szakoktatás időszerű célkitűzésének lényege!

Tovább menve, feladatunknak kell tekintenünk, hogy a törvényszerűleg növekvő számú kis- és törpebirtokosok crós adózőképeségű polgárokká legyenek, akik gyámkodás nélkül és a közületet terhelő segélyakciók nélkül meg tudjanak állani a maguk lábán. Ezért népünk figyelmét fokozott mértékben rá kell terelnünk az u. n. kisebb gazdasági üzemágakra, mint amik pl. a baromfitenyésztés, méhészet, szőlőművelés, gyümölcstermelés, konyhakertészet, gyógynövénytermelés stb., amely üzemágak művelésénél a kis üzemek kétségtelen előnyben vannak, mert az ezeknél szükséges több és aprólékosabb munkát a nagy üzem megszerezni is alig, megfizetni még kevésbé képes, rentabilitásának veszélyeztetése nélkül. E sokoldalú és igen tág ismeretkört igénylő gazdamesterség elsajátítása céljából nem nélkülözhetjük a kellő nagyvonalúsággal megszervezett mezőgazdasági népoktatást, melynek először mezőgazdasági népességünk egész tömegét kell gyakorlati eredményekkel meggyőzni arról, hogy a »par excellence« kisgazdasági művelési ágak kis darab földön valóban jó egzisztenciát nyújtanak, másodsorban ugyancsak mezőgazdasági népességünk egész tömegét kell képessé tenni ezen üzemágak önálló és eredményes művelésére.

Eppen a nagy tömegekre tekintettel tehát a mezőgazdasági népoktatásnak általánosnak, a tankötelezettiségre alapozottnak kell lennie és az annak szolgálatába állított iskolatípusnak gyakorlógazdasággal kell birtania. Mi tehát nem vagyunk elfogultsággal vádolhatók, amikor -- tiszteletben tartva és elismerve minden módszert, eszközt, és iskolatípust, mely népünket mezőgazdasági szakismeretekhez juttatja, -- tökéletesnek mégis azt az önálló gazdasági népiskolát tartjuk, mely az említett két generális követelménynek megfelel, mely 30 év gyakorlati tapasztalatain át csiszolódott azzá, ami és amely teljes célszerűsége mellett az elképzelhető legolcsóbb is, mert egy növendékének egy fél napi oktatása -- 5 órai időtartamon át -- a központi igazgatás és felügyelet költségeivel együtt 12 fillérbe kerül. Egyébként, hogy mennyire a legcélszerűbb néprétegekre terjed ki ezen iskola hatása, annak igazolására megemlíthetem, hogy a mult iskolai évben 52 iskolának 1257 beiskolázott növendéke volt s e nagytömegű növendék oktatását 179 tanterő látta el. Ezenkívül minden iskolának, amely a szükséges kellékekkel el van látva, évenként tart egy, esetleg több időszakos tanfolyamot a serdülő gazdaifjúság és felnöttek részére. E tanfolyamok 4-6 hetes időtartamuk s valamely szűkebb tárgykörre, mint pl. szőlőmésztés, gyümölcsvédőelem, háziipar, szabásvarrás, háztartási gyakorlat stb.-re szorítkozik. A szomszédos derecskei iskola pl. fennállása óta 62 ilyen tanfolyamot tartott s ezeken mintegy 1000 felnőttet képezett ki olyan gyakorlati készségekre és ügyességekre, amikből közvetlenül aprópénzt lehet csinálni. Vaғы itt vannak a mi debreceni iskoláink, melyek állandósították a női kézimunka és szabásvarrást, háztartási tanfolyamokat s egy-egy ilyen tanfolyamon 40-50-es létszámmal képeznek ki nőket és serdülő lányokat ezekre a fontos gyakorlati ügyességekre. Az itteni jó tapasztalatoknak és eredményeknek köszönhetően Debrecen városa ujabban egy külön emeletes épületet adott és szerelt fel kimondottan ilyen tanfolyam céljaira és bár ez az intézmény nem nevezhető még forma szerint a debreceni harmadik számú önálló gazdasági népiskolának, a maga nemében uttörő és egyedülálló intézmény lesz és lehet, hogy a fejlődés előtt egészen új utakat fog nyitni. Ugyancsak ilyen tanfolyamok céljaira hagyományozta öreg nemzetes Borbás Béla ur kecskeméti városi kuriáját, 112 hold

földjét pedig önálló gazdasági népiskola létesítésére. A néptanítók részére tartott szünidei gazdasági tanfolyamaink igen örövendően gyümölcsöznek a továbbképző gazdasági népiskolák jobb oktatási eredményeiben. Valóban, ha mérlegre tennők iskoláinknak a tankötelesek rendszeres oktatása terén mutatkozó eredményeit az egyik oldalán, a felnőttek tanfolyamos oktatását a másikon, talán magunk is zavarba jönnénk, melyik oktatási ágazat a becsesebb és hasznosabb.

Nem volna teljes az iskoláinkról adott kép, gyarorgásaink néhány adatának említése nélkül. Jelenleg működő 52 iskolánk együttesen közel 2000 kat. holdnyi gyakorlóterülettel rendelkezik. A felszerelést, gazdálkodási rendszert illetően, igyekszünk itt elérni a minta paraszti birtok ideálját és nagy gondot fordítunk a sokoldalúságra, hogy a gazdaságok a szemléleti és gyakorlati céloknak minél teljesebben megfeleljenek. Terményeink országos viszonylatban is örövendőek, mert az elmúlt rossz esztendőben is 4 iskolánk buzatermésátlaga elérte és meghaladta kat. holdanként a 16 q-t, soké a 12-15 q-t és csak kivételesen maradt a 10-en alul. Van olyan iskolánk, melynek tehénészete már évek óta tartja tejhozamában a 10 literes istállóátlagot. Egyik iskoláinknak több ízben volt évi 100 q-t meghaladó almatermése, egy másiknak hasonló mennyiségű kajszinbarackja, amely példákkal és eredményekkel igen serkentőleg hatnak befolyási körzetük kisgazdáira. Féradozásainkat és eredményeinket az idei országos mezőgazdasági kiállítás 43 díjjal és mintegy 30 jutalomtárggyal ismerte el.

Mindezek említésénél távolról sem szándékom a kérkedés, hiszen a mi testületünk tradíciója a csendes kötelességteljesítés akkor is, amikor a másnemű oktató-testületek heti 18-28 órai hivatali elfoglaltságával szemben heti 60-70 órát teljesít. Végül is: miénk a munka, az áldás Istené. Az adatokkal csupán azt szeretném igazolni, hogy a kis mintagazdaságokkal ellátott önálló gazdasági népiskolában olyan iskola-típussal rendelkezünk, mely kétségteljesen alkalmas feladatának megoldására, egyebek közt azért is, mert a kis- és törpebirtok termelési rendjének kényszerűségeibe állítva, valóban értékes és követésre alkalmas szemléleti és gyakorlati terepül szolgálhat.

Mivel azonban végső célunk mezőgazdasági népességünk egész tömegének szakirányú kimivelése amit a tisztán helyi hatásra beállított 52 iskolánkkal jelenleg csak ugyanilyen számú községre vonatkozólag tudunk elérni, ezért *megfelelő számú iskola létesítésére kell törekednünk*. Bár az államháztartás pillanatnyi helyzetében nem lehet igényt támasztani egy gyors és nagyvonalú kulturberuházásra, mégis, a kérdéshez fűződő nagy érdekek erőfeszítéseket parancsolnak, amikre készülnünk kell, hogy az első alkalmas pillanatban realizálhassuk programunkat. Közvetlen célkitűzésünk, hogy legalább minden olyan községben létesüljön ilyen iskola, ahol van 120 tanköteles és ennek alapján a jelenleg érvényben lévő utasítás önálló gazdasági népiskola létesítését kötelezővé teszi. Ez alapon az ország egész területén 116 új iskola volna szervezhető. Természetes, hogy amint eddig sem lehetett a gazdasági népiskolák létesítésének minden terhére a községekre hárítani, - jóllehet jelenlegi iskoláink vagyonálladéka kb. kétharmad részben községi hozzájárulásból és egyharmad részben államsegélyből ered,

éppúgy a jövőben is csak megfelelő állami támogatással képzelhető új iskolák létesítése. Iskolánként kb. 50.000 pengő államsegéllyel számolva, 5-6 millió pengőre volna szükség ahhoz, hogy minden nagyobb községünkben legyen önálló gazdasági népiskola. Egy 10 éves építőprogram tehát évi 5-600.000 pengővel terhelné az államháztartást, ami tekintélyes összeg

ugyan, de a nagy célhoz viszonyítottan nem kell fantasztikusan nagyra tartani és semmi esetre sem nagyobb, mint amennyit ez az igen komoly ügy megérdemel, hiszen a magyar jövő követeli azt.

A magyar jövő, melyen tisztelt Díszközgyűlés, amelyért küzdve és amelynek esélyeit mérlegelve, nem zárkozhatunk el egy aggasztó tünet megállapítása előtt. Az a szellemi magasabbrendűség, mely a magyar földművelő népet a környező idegen népek szintjéből kétségteljesen kiemeli, az utóbbi időben nem népünk és az egyetemes magyar nemzet javára, hanem romlására vezető irányokban érvényesül. A kísértések és rossz példák nyomán, a mi fogékony népünk mohón kap az új szerű dolgok után, elhagyogatja ősei gunyájával együtt őseinek erkölcsait, szorgalmát, szerénységét, takarékoságát, annyi szép erényét. Igényei lépnek fel, melyeket a megrosszabbodott gazdasági viszonyok mellett mindig nehezebb lesz kielégíteni, de - sajnos - a kivétező utat nem a több munkában és szerényebb életmódban keresi. A selyemharisnya és pusztulókony, cifra rongyok ára elszívja a gyermekektől a tejet, az egészséget, az életet, a nemzettől a jövő életterejét. A morális és materiális elszegényedési folyamat menhelytelen veszélyeket rejt magában. Ha nem tudjuk megállítani népünket ezen a vezéres uton, ha nem tudjuk őt visszavezetni őseinek jó erkölcséhez, akkor elvesztünk. Akkor az a szép és reális elképzelés, hogy a porbasújtott magyar nemzetnek istenáldotta termőföldjéből s e földhöz tapadó eleven néperősből kell megújulnia: nem lesz több, mint álmodozás, borzalmas ébredéssel, a kataklizma ismétlődésével, melyekből e nagyrahitott nemzet végromlásának kell következnie.

E sötét végzet elhárítása céljából itt tervszerű s a követelményeknek megfelelő arányú *népnevelési* szervezetre van szükség, a szerénység és munkásság szellemétől ihletett, olyan *munkaiskolára*, mint amió az önálló gazdasági népiskola, melynek fenekéljei és szándékai vannak, de minden részletében kidolgozott módszerekkel és eszközökkel, céltudatosan és erővel halad a céljai felé és szemmel látható, gyakorlati eredményeket képes elérni s a szerénység és munkásság szellemét imperatív erővel sugározza szét környezetére és a lelkekbe.

Itt bontakoznak ki teljes nagyságban a gazdasági népiskolák leánynevelési feladatai és szaktanítónő gárdák missziós elhivatottsága. Nem szabad elfelejtenünk, hogy közel 13.000 növendékünk közül majdnem 7000 a serdülő leány! Szaktanítónőink nevelő befolyásának el kell jutnia népünk legalsó és legszegényebb rétegeibe, - különös tekintettel a legfogékonyabb és legveszélyeztetettebb életkorban lévő, serdülő ifjúságunkra. Oly nagy, küzdelmes és speciális munka-körrel van itt szó, melynek zavartalan prosperitását minden alkalmas eszközzel elő kell mozdítanunk. Ezen eszközök sorában döntő jelentőségű és hatásában kiszámíthatatlanul üdvöz volna, ha végre, sok évi készülődés után kodifikáltatna a mezőgazdasági népoktatásról szóló törvény. E törvény rendeltetése nemcsak az, hogy a mezőgazdasági népoktatási szervezet kiépítéséhez szükséges eszközöket biztosítsa, hanem az is, hogy végre közmegnyugvásra rendezze bizonyos zavaró momentumokat, melyek főleg felügyeleti kérdésekben sok káros vitára adnak alkalmat és testületünket is folyton megújulóan nyugtalanítják.

A mi testületünk ebben a törvényben és a nyomán várható nagylendületű nemzetépítő és reorganizáló munkában látja a magyar feltámadás egyik leg-hatékonyabb biztosítékát, mely a nemzeti örökélet szolgálatára mozgósítani fogja legdrágább és legreálisabb értékeinket, az áldott magyar termőföldet és népünk eleven erőt. Mi ezért a nemzeti örökéletért élünk és

dolgozunk, sokszor heroikus erőfeszítésekkel s a céljainkkal egyetértő, hazafias magyar közvéleménytől s mindenekfelett Önöktől, Nagyrabecsült Uraim, nem kérünk és remélünk kevesebbet, minthogy cselekedetekkel, ahol lehet, de úgyszeretével és bizalmával mindenütt legyen segítségünkre ebben a munkában s akkor nem lehet kétséges a diadalmas magyar fel-támadás!

Elnöki zárszó.

A szakszerűen és mindenre kiterjedő alapossággal felépített előadásért kedves kartársunknak köszönetet mondok és javaslom, hogy az egyesületi közlönyünkben lekötöltsék. Ezt határozatként kimondom.

Kegyelmes Uram!

Mélyen tisztelt Vendégeink!

Igen tisztelt Diszközgyűlés!

A munka ünnepét ültük meg itt ma. A mai nehéz korban csak ilyen ünnepeknek van értelmük és helyük. Tudom, hogy az Államtitkár Ur Önagyméltósága szíve szerint is szólók, amikor egyesületünk minden tagja nevében kijelentem, hogy ez az ünneplés nemcsak a szavakban fog kimerülni, hanem további munkánk-nak, szakadatlan tevékenységünknek lesz kiinduló pontja, melynek során valóra akarjuk váltani abbéli erős fogadalmunkat, hogy nem nyugszunk, míg a gazdasági népoktatás ügye a nemzet elsőrangú élet-feladatai közé fel nem küzd magát.

Szakképzett, fegyelmezett észjárásu, szorgalmas és józan gondolkozásu gazdanép nevelése: ez a célunk. Isten áldása legyen mindazokon, kik e törekvésünkben támogatnak.

A diszközgyűlés utolsó száma a »Himnusz« volt, melyet ugyancsak a MANSZ vegyeskara adott elő nagy hatással.

Lelkes hangulatban vonult a szépen sikerült gyűlésekről a közönség déli 1 órakor a Deri-muzeum elé, ahol sikerült csoportképpen örökítette meg ez ünneplés napot Percel debreceni fényképész műterme.

Társasbéd.

Déli 1 órakor a Bika-szálló dísztermében — megtartva és ragaszkodva az igazi magyar szokás-hoz — társasbédre gyűlt össze dr. Petri Pál és ünneplő környezete, kik között az ünneplőn kívül a közéleti nagyságok közül megjelentek: Rásó István dr. alispán, rugonfalvi Kiss István dr. egyetemi rektor, Csűrös Ferenc dr. kultúr tanácsnok, Ludány Miklós dr. földbirtokos, tordai Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, vitéz Czeglédy Béla mezőgazdasági kamarai igazgató, Unyi Géza nádudvari főjegyző, Kovács Pál nádudvari ref. lelkes, Madarász Antal nádudvari községi főbíró, a debreceni napilapok képviselői és Schill János vezetése alatt az egyesületnek a közgyűlésen résztvevő összes tagjai.

A kellemesen ebédelő asztaltársaságból elsőnek dr. Petri Pál emelkedett szólásra és Horthy Miklós Kormányzó Ur Öfóméltósága egészségére üritette poharát, kinek nevét akkor, amikor mint Magyarország kormányzóját köszönti, nem mulaszthatja el beszéde keretében megemlíteni, hogy Öfóméltósága a népi gazdasági oktatás ügye iránt mindig a legmelegebben érdeklődik. (Hosszantartó taps követte Petri Pál köszöntőjét.)

Ünneplést Államtitkáunkat és új tagunkat a: Egyesület nevében Kraftsik Gábor mezőberényi gazdasági iskolai igazgató köszöntötte fel a következő módon:

Nagyméltóságú Államtitkár Ur!

Kegyelmes Jó Urunk!

Amikor csak tehetem, mindig csak azt járom, — az Alföldnek aranyat termő rónáit.

Régen aranyat, ma még kenyeret, — holnap, — ki tudná azt megmondani?!...

Mert fülemben sir Ruténföldem egyetlen öröksége a kuruc léleknek szívemarkoló aggodalma:

*Búza, búza, de szép tábla búza,
Ki fogja azt learatni?*

És nézem a mi táblánkat, az életnek választóját álló, legnehezebb korban lévő fiatalságot, a magyar föld remekének, a magyar parasztnak ivadékát: tekintete elmélázó, révedező.

Szemében a régi virtus, a magyar lüz mintha halványabban parázslana, — mintha már nemcsak az ősi tüzek melegé érelné!

Hiszen a pusztának ma már anyyi sok az idegenje, — és a puszta mintha sejtelmesen neszezne, idegen hangok morajlanak rajta, és a hangok, mint az éjjeli pillangó a lámpa fényét, csapkodják a magyar jövődőt, — a kis magyar lelket!

Nekünk ma kivételes napunk van, a gazdasági szaktanítóságnak egyedülállóan kivételes napja: melegen hevítő, színesen ragyogó, reményeket fakasztó: ünnepl!

Mert ünnepl az nekünk, hogy Petri Pál Önagyméltósága, messziről is áldott jó urunk, még birtokában díszes köntösének, nagy rangjának, a magasból leszállt hozzánk, sőt örökre közénk szegődött, a kemény rög, a szurtos, makrancos kis lélek elvonult, szerény munkásaihoz.

Minden megbecsülésünk, tiszteletünk és szeretetünk ezen előkelő gesztusáért az övé.

A munka embzért méltóképen csak munkával és csak munkában lehet megünnepelni.

Azért én úgy érzem, hogy hálánkat méltóképen Petri Pál Önagyméltósága iránt csak azzal mutathatjuk ki, — hogyha a kis magyarok pulzusán állandóan ott tartjuk kezünket, és lelkünk végső erejének megfeszítésével is istápolgatjuk gyönyörű kis lelkét, lehelgetjük bele az ősi virtust, amely csak két oltárt ismer: Istenét és hazáét!

Mi ezt cselekedtük eddig is és cselekedjük végső erőnk megfeszítésével is, hiszen erre áldoztuk mindenünket, talán már imádságos könyvünknek a másik felét is. — mert tudjuk, hogy a magyar jövődőt áldozzuk! *És talán a távolból, a magasból azért is látszottunk olyan könnyen mellőzhetőnek: gazdagoknak!*

Szép munka, felséges feladat, — hiszen tudjuk, hogy ettől függ sok-sok ezer lélek egészséges kivirág-zása és hasznos megtermékenyülése!

De nehéz, — nagyon nehéz munka, testet, lelket sorvasztó nehéz munka.

Az idők nehezülésével mindennap nehezebb, — különösen azon a bizonytalan alapon, és abban a félszeg helyzetben, melyen most is állunk és amelyben most is vagyunk.

Mert bár a különben elég szűkmarku társadalom intézményeinknek elhivatottságukhoz méltó elhelyezését, szervezeti elkülönítését rangban, címben az oktató személyzettel szemben is már rég leszámította: mi tagadás benne, valóban az egész ügy még ma is az 1868-beli öreg kocsinak toldozott, foldozott saroglyáján lebeg!

Ezért egyre fokozódik aggodalmunk, vajjon a cél eléréséhez és méltó szolgálásához továbbra is elegendő lesz-e csak a magunk erős akarata?

Kegyelmes jó urunk! Én azt hiszem, hogy a munka embere megérti a munkást.

Ezzel a reménységgel üdvöztetjük lankadó erőnket! És amikor a hosszú, lankadatlan munka, fáradhatatlan, megértő vezérét, ki immár közel három évtizede anyai megértéssel munkálja a köznek tövises mezeit, — immár egy évtizede olyan nehéz posztot: — magunkénak vallhatjuk, — közelségünkben érezhetjük, — fenkölt, nemes lelkénél megnyúlhatunk: Bizakodóan nézemi a jövőndöt — és a mi táblánkat; a 12-15 esztendősi fiatalságot!

Türelemmel, szeretettel me:engetjük továbbra is a még megmaradt erőnkkel, — fejtegetjük ígértes lelkét a ma csunya fergetegétől és édesgetjük vissza, az ősi tüzek melegéhez, — míg csak azt nem látjuk, hogy szemében ismét a magyar tűz paráznál — és lelkében a magyar jövőndő nemesen érik!

És ne arathassa azt senki más — csak aki a hazának arat!

Kegyelmes jó urunk! Én úgy érzem, hogy imára kapcsolódó kezemhez sok ezer munkás, kérges kis kéz kapcsolódik a magyar pusztákról, amikor ezen előkelő lépéséért is, hogy meglátta a nagy mezőknek elvonult szerény munkásait is, és érdemesnek találta őket arra, hogy közéjük álljon: arra kérjük Délután 3 órakor több autó és négy autóbusz

a mindenható jó Istent, hogy áldja meg mindenkörű gazdag kegyelmével, — családjával egyetemben!

Dolgozzunk és imádkozzunk, hogy méltók lehessünk nagy munkatársunkhoz: egyesületünk dísztagjához!

(Viháros taps követte Kraftsik Gábor felköszönőjét.)

Kraftsik Gábor beszédére behatóan fejtegette Petri Pál a gazdasági népoktatás nagy jelentőségét, nemzetnevelő hatását és keresetlen szavakban hathatósan kiemelte azt az értékes munkát, amelyet a gazdasági szaktanítói kar ennek diadalra vitele érdekében kifejt. Beszédét azzal fejezte be, hogy a munka mezején az egyesület minden tagját örökös barátjának tekinti. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Ezután Haraszthy József alelnök köszöntötte szépen megkonstruált beszéd keretében a megjelent vendégeket, melyre dr. Csűrös Pál, Debrecen város kulturálisnoka válaszolt magasszárnyalású beszédben. Beszédében kifejezte, hogy Debrecen városa már azzal is fényes tanujelét adta a gazdasági népoktatás nagyra-becsülésének, amikor az 1880-as években az első között szerepel az I. számú gazdasági iskolájának felépítésével és azóta már a harmadikat építi. (Nagy tetszéssel és lelkes tappsal honorálta az asztaltársaság Debrecen város képviselőjének értékes beszédét.)

Petri Pál fogadása Hajduszoboszlón.

Tanulmányi kirándulás Hajduszoboszlóra „Rádli üdülöház“ felavatása

pötögött a szálló előtt, amelyeken vidám hangulatban tette meg az utat a társaság a hajduszoboszlói önálló gazdasági iskola speciális tiszavidéki kísérleti-telepének tanulmányozására, a »Rádli üdülöház« avatóünnepélyére és a gyógyfürdő megtekintésére.

Amint az említett járművek a fürdő mellett kibocsátották magukból a nagyszámu közönséget, nagy része — élén az államtitkár és kíséretével — a közvetlen a fürdő szomszédságában elterülő »Rádli üdülöház« telkére vonult, ahol Hajduszoboszló város nevében dr. Márton Gábor üdvözölte az államtitkárt, nem kis örömeinek adván kifejezést beszéde során annak, hogy a város vezetősége is a legnagyobb megbecsüléssel és szeretettel veszi körül a gazdasági szaktanítók áldo-

zatköszésgéből felépített üdülöházat: méltányolva azt a körülményt, amikor ma a legnagyobb áldozatok után is berendezte az egyesület üdülöházat azért, hogy a nagyélu munkában kifáradt és testben meggyengült egyesületi tagok a fürdő nagyhirű gyógyerejében mindenkor új erőt és pihent idegeket szerezzenek a további munkára.

Petri Pál államtitkár megköszönve az impozáns fogadtatást, kellemesen beszédbe elegyedett Szoboszló város küldöttségével, majd együttesen felvonultak az üdülöház terraszára, ahol a helybeli iparoskör dalárdájának »Hiszekegy« nemzeti imánk dalbafoglalása után országos egyesületünk elnöke a következő beszéddel nyitotta meg házavató ünnepélyüket:

Házavató ünnepély

Nagyméltóságú Államtitkár Ur!

Mélyen tisztelt Vendégeink!

Kedves Kartársnők és Kartársak!

Délelőtti ünnepségünkön Debrecenben a gazdasági népoktatás országos ügyével foglalkoztunk s annak főirányítóját zártuk szívünkbe. Engedjék meg, hogy a délután a mi saját ügyünknek legyen szentelve. Harminc évi egyesületi működés után elértük azt, hogy egy maradandó alkotással emléket állíthattunk küzdő soraink egyik fő előharcosának, néhai **Rádlí Lajos** szakfelügyelőnknek, aki törhetetlen akarattal, életre-jének feláldozásával szentelte magát a gazdasági népoktatás ügyének és kartársai jövőjéért boldogulásának. Mert ez a ház, amely előtt állunk s amely felavatásra vár, méltó emléke az ő nevének. Életet és egészséget kíván nyújtani a közért való munkában kifáradtunknak, hogy új lendülettel a közért dolgozhassanak.

Örömeinknek és hálánknak adok kifejezést azért, hogy az Államtitkár ur Önméltósága ezen üdülőház felavatásának ünnepét magas jelenlétével megtisztelje.

elnök felkérésére mély hatást keltő beszéd keretében avatta fel a »Rádlí Lajos Üdülőházat«.

Felső feccseként említette meg hasonló egyesületek életében ezt a példát és mintának óhajtja odaállítani az intézményt, mint olyant, amely korán felfedezte Hajduszoboszlónak ezt a mérhetetlen balneológiai kincsét és mint ilyen, tagjai egészségi állapotának fenntartására igyekeznek kihasználni.

A nyomoruságnak ugymond igen gyakran oka az, hogy egyes intézmények, egyesületek, belső életének, működésének szelleméből hiányzik a kellő harmónia.

Ezt az intézményt azonban, amelynek avatóünnepélyére jöttünk össze a legnehezebb körülmények közepette is az agitációs erők egyesülés- és együttműködése hozta tető alá, példát statuálva más egyesületeknek arra, hogy amíg Magyarországnak ilyen balneológiai csodája és ilyen gyógyhelye van, ne menjen az ország határára túl senki, mert minden ilyen esélykedetével hazája vagyonát gyengíti és közvetve népét szegényíti.

„Rádlí Lajos üdülőház.”

és ezzel kifejezésre juttatja, hogy egyesületi ügyeinket is szívén viseli és egyesületünk alkotásait megbecsüli.

Örömmel és hálával tölt el bennünket az is, hogy ezen ritka alkalommal itt üdvözölhetjük *dr. Márton Gábor*, Hajduszoboszló megyei város nagyszíves polgár-mesterét, személyében a város közönségét, *dr. Ludány Miklós* felsőházi tag Önméltóságának vezetése alatt e szép magyar vidék vezető egyéniségeit és kiküldötteit is. Szeretettel üdvözlöm *ösv. Rádlí Lajosné* Nagyszíves Asszonyt, kedves kartársnőnkét és köszönöm, hogy e bensőségteljes emléknapon ide közénk elfáradt. Szeretettel üdvözlöm mélyen tisztelt vendégeinket.

Nagyméltóságú Államtitkár Ur!

Kegyelmes Uram!

Egyesületünk nevében szívből köszönjük, hogy ide, szerény hajlékunkhoz kifáradni méltóztatott, mely tisztelettel felkérem, hogy a »Rádlí Lajos üdülőházunkat« felavatni kegyeskedjék.

Dr. Petri Pál államtitkár ur Önméltósága, az

A mi kincseink itt van a mi földünkben, azt kibányászni, értékesíteni mindnyájunknak hazafias kötelessége. (Petri Pál avatóbeszédét szünni nem akaró tapsvihár követte.)

Az avatóbeszéd után *Pataky Sándor* kisújszállási igazgató, a házépítő bizottság elnöke ismertette a televétel körülményeit, az üdülőház felépítését és további rendeltetésére átadta az egyesület elnökének, melyet az elnök az itt közölt beszéd keretében vett át.

Kegyelmes Uram!

Mélyen tisztelt Vendégeink!

A mai fárasztó ünnepségek után még csak rövid türelmüket kérem. Amidőn az építőbizottságtól üdülőházunkat Isten nevében az egyesület gondozásába veszem, el nem távozhatunk innen anélkül, hogy egyesületünk nevében igaz kartársi köszönetünket és elismerésünket ne nyilvánítsam azoknak, akik ezen üdülőházunk létesítése körül különösen fáradoztak és buzgólkodtak, mert a mai súlyos időkben ez kétszeresen is érdemnek számít.

Köszönetünket fejezem ki első sorban *Pataky Sándor* kartársunknak, aki az építőbizottságnak nemcsak elnöke volt, de közvetlen tevékenységével is siettetette a mielőbbi megvalósulást. Ugyancsak nagy köszönettel tartozunk *Riedelmayer János* kartársunknak, üdülőházunk első új gondnokának, aki ugyyszólván napnap után ellenőrizte és szorgalmazta ezen hajlékunk felépítését és berendezését. Köszönetünket nyilvánítjuk az építőbizottság többi tagjának, *Vrannay Kálmán* és *Molnár Sándor* kartársainknak, kik közül az utóbbi volt az eszme indítványozója. De köszönetet mondunk mindazoknak, akik a célért áldoztak és buzgólkodtak.

*Nagyméltóságú Allamtitkár Ur!
Kegyelmes Uram!*

Mai ünnepségünk utolsó mozzanata lefolyt és mi hálattal szívvel fordulunk még egyszer Excellenciához azért a kegyes jószágáért, hogy szerény körünkben megjelent, egyesületünk *Örökös Disztagságát* vállalva, annak működésébe bekapcsolódott és ezt láthatóan azzal is kifejezésre juttatta, hogy ezen üdülőházunkat személyesen felavatta. Sohasem fogjuk elfelejteni ezt a megtisztelő ténykedését s sohasem fogunk visszaélni azzal a bizalommal, amellyel bennünket kegyesen megajándékozott.

Fogadja Nagyméltóságod mindezekért soha el nem múló mélyes hálánkat és köszönetünket.

1931. évi gleditschiamagot (tűskés) cserélne azonnali szállításra, megfelelő értékű 1932. v. 1933. évi vadalma v. vadvörtemagért. Gazdasági Továbbképző Iskola Rábacsécsény, Győr megye. up. Rábasantmihály.

Mídon valamennyi kedves és mélyen tisztelt vendégünknek újból benső köszönetünket nyilvánítom megjelenésükért, ezennel bejelentem, hogy ünnepségünk végetért. A jó Isten kegyelme és áldása legyen velünk.

A legutolsó számot a már fent megnevezett dalárda a Himnusz élénklésével adta.

Az avató ünnepély után *Veres Béla* fürdő-igazgató mérnök kalauzolása mellett az államtitkár és a megjelent előkelőségek megtekintették a forrás nagyértékű

berendezését és elragadtatással beszéltek annak higiénikus és gyógyító hatású berendezéséről.

A vendégszeretetéről és előzékenységről híres fürdőigazgató ez alkalommal sem tagadta meg önmagát és az egyesület minden tagját az aktus: a v a ó t e' in e tel vendégül látta.

Rövidesen hatalmas élénkség támadt az amugy is zsufolt fürdőmedencék között és még az Allamtitkár Ur Excellenciája is vígan lubickolva, elragadtatással nyilatkozott a fürdő hatásáról, amelyet ez alkalommal közvetlen tapasztalatok alapján juttatott kifejezésre.

Jelen voltak.

A debreceni közgyűlésen és diszgyűlésen résztvetteken kívül az üdülőház avatóünnepélyén Hajdúszoboszlóról a következő nagyságok jelentek meg: *dr. Márton* Gábor polgármester, *dr. Papp* Béla tanácsnok, *dr. Dajka* Ambrus tisztifőügyész, *dr. Vasady* Győző városi főjegyző, *dr. Szabó* Zoltán városi jegyző, nagytiszteletű *Bélteky* Lajos ref. lelkész, főtiszteletű *Azlen* Fmil róm. kath. esperes-plébános, nagytiszteletű *Demjén* Ferenc ref. lelkész, tiszteletes *Kovács* Lajos hitoktató lelkész, nagyságos *Fehér* János lelkész, *dr. Kocsis* Árpád járásbíró, *dr. Nagy* Gyula rendőrfogalmazó, nagyságos *Katz* Armin főrabbi, *dr. Simon* József városi főorvos, *Zsigmond* Géza cendőrőrnagy és felesége, vitéz *Kósa* Vince polg. isk. igazgató, szakfelügyelő, *dr. Grósz* József ügyvéd, *Faller* János gyógyszerész, *Bor* János igazgató, lapszerkesztő, *Bösörményi* Ferenc elemi isk. igazgató, *Strissz* Lajos postamester. összes intézmények, gazdakörök képviselő elnökei és még nagyon sokan ügyünk barátai közül.

Szoboszló közönségének vendégszeretete ez alkalommal tanúsított nagyfokú érdeklődése annyira lebilincselte a lelkeket, megnyerte az Egyesület tagjait, hogy nemcsak a legkedvesebb emlékekkel távoztunk, — csupán a kötelesség hívó szavára, — de az emlékek hatása alatt Szoboszlót igen gyakran fel fogjuk keresni.

Egy régi vágyunk teljesült ez alkalommal »hajlékunk van, telkes gazdák lettünk» s ezzel még szervezésben bekapcsolódva érezzük magunkat abba a magyar rögbe, amelyet közel négy évtized óta olyan gonddal és szeretettel munkálunk.

Kis lak áll a Kakat folyó völgyében, e lakocska mindnyájunknak legyen édes gyermeke.

Titkári jelentés

Mélyen Tisztelt Közgyűlés! A kanyargós szöke vízi, fűzfacsallitos alföldi metropolisban lezajlott közgyűlésünk és diszülésünk óta leélt és -örtént eseményeket kellene egyesületünk vezetőségének újból bokrétába kötve beszámolóként ányújtani Önöknek Mélyen Tisztelt tagjaink.

Kezdhetném, csüggedéssel teli, para-zok szuros markolatu, kedvet szegő események felsorolásával. Lehetne fokozni a sötétbe látást, szárny szegést, letargiát egészen a két-égbecsésig. Amde én ezt nem teszem. Panaszainkat csak röviden érintem, mert hiszem, hogy egyesületünk minden tagja mélyen átérzi azt, hogy most az egyéni érdekek előtt vannak sokkal szentebb feladatai is ugy ami szerény, mint minden e hazában működő egyesületnek. A tisztikar — hála az önök megértő hathatós támogatásának — vállt váll-

hoz vetve óvta egyesületünket az összeroppanástól. Sőt, mint azt a Mélyen Tisztelt Közgyűlés is - remélve - el fogja ismerni, a még szabadon maradt kezünkkel iparkodtunk a leomlani akaró téglákat helyen tartani és talán néhány ujat is erősítésül elhelyezni. A jövőre nézve sem ígérhetünk többet, minthogy egyesületünk hajóját a nekünk kijelölt időben féluton cserbenhagyni nem fogjuk, s tovább küzlünk egyesületünk létéért, s őrhelyeinket csak az esetben hagynók el, ha egyesületünk érdekei azt megkívánják, és a küzdelemhez edzettebb, nagyobb erőt kifejteni képes munkástagokat óhajt. A lépten-nyomon anyagi nehézségekbe ütköző aggródással teli elmúlt esztendő főbb eseményeit az alábbiakban van szerencsém ismertetni. Egy életerős, munkás, kedves kartársunkat szolította közülünk el a kegyetlen

halál. Vitéz Vadnai Károly esett hivatásának áldozatául. A gyilkos kór kicsiny árva családját is végpusztulással fenyegette. Emlékét meleg kartársi szeretettel őrizzük.

Ezen működési évünkre esett a múlt évi Szegeden megtartott rendes és diszko:gyűlésünk is, mely alkalommal róta le egyesületünk impozáns keretek között hálóját a gazdasági népoktatás nagynevű pártfogójának gr. Klebelsberg Kunó ny. vall. és közokt. Miniszter Ur Öccellenciájának azzal, hogy őt örökös diszelnöknek választotta.

Önagyméltósága diszelnöki székfoglalójában éleslátással, megdönthetetlen az élet által is igazolt tényekkel bizonyította be a gazdasági népoktatás nagy horderejű fontosságát. Megjelölte azokat az irányokat, melyek intézményünk további kiépítésénél figyelembe veendő, hogy nemzetépítő hivatásának minél gyorsabban és eredményesebben megfélelhessen.

A diszelnöki okmány átnyújtásával — melynek értékét növelte még az is, hogy nagy művészettel egyik tagtársunk vitéz Gyutay István készítette, — pedig maradvány emléket véltünk juttatni Öccellenciájának.

A minden részletében imozáns díszközgyűlés méltó befejezése volt az a tanulmányi kirándulás, melyet a Szeged-Szatymazi álló gazdasági népokiskolához tettünk. Ismereteinket hasznosan bővített és egy igazi magyaros meleg vendégszeretet emlékével gazdagodva bucsuztunk az alföldi metropolistól.

Sajnálattal vettük dr. Ernst Sándor Önagyméltósága, volt kultuszministerünknek egészségi okokból történt távozását. Megértő jóakaró támaszt veszítettünk benne el.

Utódja a vall. és közokt.-ügyi miniszteri székben dr. Karaffiáth Jenő Öccellentiája lett, kit egyesületünk választmányi ülésének határozatából kifolyólag igaz nagyrabecsüléssel küldöttségileg üdvözöltünk, mely alkalommal Önagyméltósága kijelentette, hogy nagy elődei nyomdokain óhajtat aladni és a gazdasági népoktatásügyét mindenkor szíven viseli, támogatni, fejleszteni kívánja, s a jövőben fontos, kibővített szerepet szán intézményünknek.

Egyesületünk tagjainak száma jelenleg 152 rendes, 17 tiszteletbeli; 33 pártoló, összesen 202. Működésben lévő iskoláink száma 52. Országos könyv- és gyűjteménytárunk Székesfehérváron a múlt évi 1512 drb 2117 P értékkel szemben 2250 drb 2350 P értéket mutat. A mindent öszezsu:gorító gazdasági helyzet miatt két választmányi ülésben volt módja a vezetőségnek felmerült ügyek elintézésére.

A legbeszédesebb bizonyosága egyesületünk és iskoláink élniakarásának a legnehezebb időben megrendezett budapesti kiállítása. Ezen kiállításunk méretei olyanok voltak, hogy az egyesületbe tömörült intézeteink sem minőség, sem mennyiségre nézve ily értékes, iskoláink belcéletét, munkáját kiválóan feltüntető anyaggal soha még nem léptek a nagy nyilvánosság elé. Iskoláink kiállítási részletét, mely egy kiállítási pavillon

kétharmad részét bőségesen megöltötte, nagy érdeklődéssel tekintette meg a Kormányzó Ur Öfö:méltósága és kísérete. Elismeréssel nyilatkoztak róla a legilletke:ebb szakkörök maga az OMGE. elnöksége is, amikor érdemdu:s elnöke Somssich László gróf egy:esülete, mint a maga részéről a legmelegebb szavakban ismerte el kiállításunk nagy oktató erejét és gyakorlati szempontból is óriási jelentőségét. Hogy ezt igazoljuk collektív kiállításunk egynéhány csoportját és részleteit emlitjük csak meg. Anyagunk ö. főcsoportra oszlott I. Tanügyi, II. Gazdasági és kertészeti csoport, III. Háziipar, IV. Háztartási, V. Női kézimunka. A tanügyi részben: tantervek, tanfolyamtervezetek, tanulók grafikonja. - - tanulók írásbeli munkái, taneszközök stb. a gazdasági és kertészeti csoportnál: gyakorló területek térrajzai, - - modellek, épületesoportok, fényképek gyakorlái munkákról, termés-átlagok, kalászyűjtemények, díjak, rő:vény preparátumok, terménykísérletek, mutrágyázási kísérletek állat, baromfi modellek, képek, tojás, tollgyűjtemények, méhészeti faiskolai gyűjtemények, makió hagyatarmelés bemutatása, stb. a háziiparnál: tengeri fosztás, raffia, fűzvesző, cirok, fafaragás, kefemunkák, oklevelek, díjak, fényképek stb. háztartásnál: tézta, befőtt, izek, szörpök, sü:temények, keményítő szapánfőzés, stb.; a női kézimunkáknál: szabás-varrasminták, csecsemő kelengye, női férfi fehérnemű, felsőruhák, szűttesek, magyar népművészeti munkák, gobelin, reze stb. stb. munkák.

Részt vettek iskoláink ezenkívül a baromfitenyésztési részen is igen tekintélyes anyaggal honnan 44 értékes díjat, a szarvasmarhakiállításról pedig egy elismerő oklevelet szerzett meg a székesfehérvári iskola.

Fentiekből elfogulatlanul állapítható meg, hogy egyesületünk rendezésében kiállításunk a jelszó nélküli komoly munka bemutatása volt.

Mult évi kö:gyűlé:ünk határoza a értelmében a »Rádly alap« felhasználása végrehajtást nyert és Hajduszoboszló fürdő tőszomszédságában felépült 6 szobás üdülőházunk, mely a legszüksége:sebb belső berendezéssel is ellátva most várja rendeltetésének átadását. Az üdülőház építő bizottság Pataky Sándor kartárs elnökle:te alatt a legnagyobb takarékoság szemelött tartásával hajtott végre az építkezést, parkirozást, melyben főmunkatársa Riedelmayer János kartársunk volt, kik minden dícséretet, és hűlát megérdemlő értékes munkát végeztek. A választmány az üdülőház szabályzatát és házirendjét a viszonyokhoz mérten megállapította, úgy, hogy az üzembhelyezésnek semmi akadályja nincsen. Nagy elismeréssel kell megemlékeznünk az »Igonda házaspár« kartársainkról, akik egy üdülőszoba alapítványt tettek, illetve egy szoba berendezésének költségeit magukra vállalták. Kö:zönet illeti azokat a iskolákat is, melyek díszfák és eszerjék adományozásával tették lehetővé a park olcsó létrehozását.

Adja a jó Isten hogy a »Rádly alapítvány« kitűzött célját miről eredményesebben szolgálhassa s minél tö:b szenvedőnek adhasson üdülést és gyógyulást. Ezen szerény egyesületi vagyont így hasznosítva adjuk át a jövő nemzedéknek. Isten

áldása rá. Nekünk pedig örömünk lehet abban, hogy dacára a súlyos országos és világkrisisnek egyesületi működésünk e téren is a teremtő munka jegyében folyt le.

Egyesületi életünk egyik legnagyobb gondját képezte anyagi ügyeink egyensúlyban való tartása. Egyesületünket sem kímélte meg a gazdasági válság. Fenntartásának biztosítását megfeszített munka és a legmesszebbmenő takarékosági eljárás sem képes már teljesen biztosítani. A választmány az idők intő szavára főpénztárnokunk előterjesztésére, mindjén kiadást kénytelen volt leszállítani. Így elhatározta egyesületi közlönyünknek havonta csak 8 oldalas terjedelemben való megjelentetését. Leszállította az összes adminisztrációs költségeket a legminimálisabbra, úgy, hogy átlagban 50%-os redukción értünk el. Ugyanakkor tekintettel a tagok nehéz anyagi helyzetére, az évi tagsági díjat is leszállítani javasolta, illetve egységesen 15 P-ben állapította meg.

El nem mulaszthatja azonban az egyesület, vezetősége annak nyomatékos leszögezését, hogy jövő életünk csak úgy lesz biztosítható, ha minden egyes tag becsültebbel köellességének tartja tagdíjának legpontosabb befizetését. Ellenkező esetben egyesületünk megakad.

A változott viszonyokra való tekintettel alapszabályaink több pontjának módosítását előkészítettük, melyeknek elfogadását jelen közgyűléstől kérjük.

Mint szomorú ténytet kell megállapítanunk, hogy a kényszerhelyzetet a gazdasági népoktatás terén is súlyos áldozatokat kívánt, melyeknek következményecci a messze jövőre is kihatnak. Ugyanis az önálló gazdasági népiskolák ellenőrzése alatt álló továbbképző gazdasági népiskolák anyagi hiányában igen sok helyen gazdasági irányu működésüket beszüntették. Ugyancsak hasonló okok miatt szünetel az általunk gyakorolt ellenőrzés is.

Az egyesület vezetősége a gazdasági népiskolák új szervezete, helyi felügyelete, tanfelügyelőség és szakfelügyelőség egységes ellenőrzésére memorandummal fordult felettes Minisztériumunkhoz. Ugyancsak szorgalmazta az eddig is megoldásra váro iskolai beléltre vonatkozó szervezeti rendelkezések kibocsájtását is. Sajnos ma felettes hatóságunk nincs abban a helyzetben, hogy az anyagiakat kívánó gyökeres rendelkezések végrehajthatók lehetnének.

A gazdasági népoktatás ügyét kívánja szolgálni és előbbrevinni az a két pályatétel, me-

lyet a választmány kiirt. Az egyik: »A gazdasági népiskolák tervszerű kiépítése«, a másik: »Az önálló gazdasági népiskolák a leánynevelés szolgálatában«. A legjobb művek 100—100 Pengő jutalommal díjaztatnak.

Végül szerényen legutoljára, de elkeseredett lélekkel veszünk tudomást arról, hogy az államháztartás egyensúlyban tartása a tisztviselői kartól, — s így tőlünk is — újból súlyos anyagi áldozatokat követelt. Mindig szerények voltunk ebben a kérdésben, s bár most sem célunk hogy pontos adatokkal párhuzamot óhajtanánk vonni tisztviselő és tisztviselő között, mégis kénytelenek vagyunk leszögezni, hogy amár ezen a téren úgy is borzalmas és igazságtalan sérelmeket szenvedett státusunk nem bírja el a további sarabolásokat és jogszabályokat. Mert nem titok az a tény, hogy státusunk minden tagja csak a legintenzívebb tetet, lelket, egészséget megőrlő, hivatalos órákat megduplázó munkával képes az oktatási kötelezettség mellett iskoláink létért küzdő mintagazdaságait az összeomlástól megóvni.

Most már a leghatározottabb formában fel kell tennünk a kérdést meddig bírjuk még mi és családjaink a folytonos jövedelem apadást? Helyzetünk őszinte feltárását nyert az országos Tanítószövetség útján, illetékes hatóságoknál, képviselőházban és az összes mértékadó körökben. Sajnos javulásra ezidőszert semmi reményünk és kilátásunk nincs.

Es most pontot teszek az elmúlt év beszámolójára Mélyen Tisztelt Közgyűlés! Bucsuzóul engedjék meg, hogy arra kérjem Önöket egyenkint és összesen, hogyha a bizakodás a jobb jövő lehetőségének eljövételére csak egy kicsiny reménysugár is él még bennünk — pedig élni kell — azt féltő gonddal, mint utolsó értékünket óvjuk a kialvástól, a teljes megsemmisüléstől. Ne feledjük soha egy pillanatra sem el, hogy kezeinkre nem csak az áldott hazai rög, hanem a jövő nemzedék tizezreinek lelkei is bizva vannak. S jaj azoknak, ha a lélekidomító reményvesztett. Ne feledjük, hogyha azoknak lelkeit sikerül épségben a jövőnek átmenteni ez a megnyugtató és végeredményben drága hazánkat mentő, felemelő érzés kell, hogy vigaszt, elégtételt nyújtson mindannyiunknak szomorú jelenünkben a jobb jövőig.

Kérem jelentésem tudomásul vételét.

Debrecen, 1932. július hó 4-én.

Pigniczky Ferenc
orsz. egy. titkár.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

Konzervipari tanfolyam

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől
49.724/1932. szám.

»A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 49.724/1932. VII./a. számú rendelete a konzervipari tanfolyamon leendő részvétel tárgyában.

Valamennyi állami elemi népiskola, önálló gazdasági népiskola, polgári leányiskola és az Amizóni intézet Igazgatóságának.

Értesitem az Igazgatóságot, hogy a Földmivélésügyi Miniszter Ur folyó évi augusztus hó 16-tól szeptember hó 26-ig, hat hetes időtartammal a m. kir. erjedéstani Állomáson konzervipari tanfolyamot rendez. A tanfolyam részvételi díja 25 (Huszonöt) pengő.

Tekintettel az említett tanfolyam nagy gyakorlati jelentőségére fontosnak tartanám, ha a tantestület tagjai közül minél többen vennének részt ezen a tanfolyamon. A tanfolyamon résztvevők összes költségeiket (utazási, ellátási, tanfolyami részvételi, stb. költségeket) maguk kötelesek viselni.

A tanfolyamra jelentkezők kérvényeiket közvetlenül a Földművelésügyi Miniszter Urhoz nyújtják be. A tanfolyamra történő esetleges felvétel után, a fojtomodók kötelesek a tanfolyam tartamára szóló szabadság engedélyezése iránti kérvényeiket a kir. tanfel-

ügyelő útján hozzám bemutatni, hogy — amennyiben a kért szabadság igénybevétele az iskolai működését nem befolyásolja a kérvény alapján a szükséges szabadság még idejében engedélyezhető legyen.

Budapest, 1932. évi július hó 29.-én.

A miniszter helyett:

Dr. Bárány Gerő s. k.

helyettes államtitkár,
az elnöki osztály főnöke.

H I R E K

Sulyos károk a tiszántúli búzában. A Tiszántúlon közvetlenül az aratás előtt fellépett gabonaroszda és a hirtelen bekövetkezett hűtés a búzavetések nagy részét oly mértékben tette tönkre, hogy nagy kiterjedésű vidékeken még talán a házi szükségletet sem fedezi a búzatermés, sok esetben pedig ami termelt, az is annyira szorult, hogy sem vetőmag, sem emberi táplálkozás céljára nem alkalmas.

Ettől a katasztrófától inditva intézett felterjesztést a földművelésügyi miniszterhez a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara s abban részletesen beszámolván a károkról s azoknak eddig megállapítható mértékéről, a végromlásba jutott tiszántúli gazdák megsegítése érdekében a következő intézkedéseket kérte:

1. a vetési célra alkalmas készletek összeírását és vetőmagakciói keretében a reászorult gazdákhöz juttatását;
2. az emberi táplálkozásra alkalmatlan búza-készletek helyben denaturálásának lehetővé tételét, hogy ily módon azok olcsó abrakakarmányként legyenek értékesíthetők;
3. az aratási és eséplési munkák során megélhetést biztosító keresethez nem jutott mezőgazdasági munkások érdekében egyetemes agrárérdekű közmunkák mielőbbi megindítását;
4. az előreláthatólag fenyegető takarmányhiány enyhítésére a szalastakarmányok kivételének tiltását;
5. a tőzsdei szokvány-fajsulynak a változott viszonyoknak megfelelő megváltoztatását;
6. az ez év tavaszán felvett termelési hiteleknek egy évvel való prolongálását;
7. az elemi károk kellő figyelembevételét adóleírások során;
8. végül a Tiszántúli végpusztulásba jutott gazdái részére a gazdamoratórium életbeléptetését.

A kamara felterjesztésében foglaltakat vasárnap tár-

gyalta a Debreceni Gazdasági Egyesület s a szomszédos törvényhatóságok gazdatársadalmi szerveinek bevonásával együtt állást foglalt ezen gazdakívásokok mellett.

Gazdasági tanfolyamok. A gazd. irányu továbbképző népiskolák tanerőinek megkívánt gazdasági képzése, különféle tanfolyamok keretében a f. évben is folytatódott.

Szegeden, a kir. kath. tanítóképző intézetben volt a mult évekhez hasonló gazdasági tanfolyam 33 V. éves tanítójelölt részére, kiket Biró Antal és Beke Ferenc gazd. népiskolai igazgatók, továbbá Bialosovszky Félix kartársunk oktattak. Az igen sikerült gazd. tanfolyam július hó 9-én ünnepélyes vizsga keretében nyert befejezést, melyen dr. Glattfelder Gyula esanádme gyei püspök, Breisach Béla prépost, dr. Becker Vendel pápai kamarás, igazgató, Nagy Sándor kir. tanfelügyelő és más előkelőségek is megjelentek.

A földművelésügyi minisztérium rendezésében Jászberényben és Somogyzentimrén a néptanítók, Kecskeméten és Putnokon a tanítónők számára volt tanfolyam, így kartársaink gazdasági kiképzése a mostani megnehezült pénzvviszonyok ellenére sem szünetelt.

Képesítő vizsgálat. A kecskeméti m. kir. gazd. szaktanítóképző intézetben július hó 15-én tartották meg a képesítő vizsgálatot, melyen a kormányhatóságokat Tar Gyula gazd. főtanácsos és szakfelügyelőnk képviselte.

Az 1931-32. tanévben a következő 10 másodéves hallgatóny nyert gazdasági szaktanítónői oklevelet: Bódi Ágota, Deák Erzsébet, Esztergályos Margit, Ezzsiás Rozália, Mészáros Gizella, Molnár Mária, Szigeti Mária, Tárczy Erzsébet, Vajda Györgyi és Vass Margit.

Új kartársnőinket szívélyesen üdvözljük és előhelykedésükhöz, valamint működésükhöz sok sikert kívánunk.

SZERKESZTŐI TANÁCSADÓ

Barátom. Azon csodálkozol, hogy a beígért iskolai ismertető elmaradt. Ha megtudod, hogy az előző számban közzétett kérésemre az 52 iskola közül csupán 5 küldötte be adatait, az elmaradáson keseregni fogsz, mert én is ugyanezt teszem.

Új kartársnő. Egy ideig szerezzon elemi iskolánál tanítási gyakorlatot, mert ennek kiváló hasznát veszi a gazdasági iskoláknál is.

Érdeklődőknek. Buzakísérleteink eredményéről következő számunkban számolunk be, felkérem az érdekelt igazgatókat, hogy a hiteles adatokat termésmennyiség, hl suly, sikértartalom szeptember 10-ig juttassák hozzám.

Illetékeseknek. Egyesületünk zárszámadásának, vagyónának kimutatásait, valamint a jövő évi költségvetést helyszüke miatt a következő számban hozzuk.

Igaza van. A tanítóképzőkben az eke részei, bogárhátu szántás és ehhez hasonló speciális mezőgazdasági szakismeretek helyett okosabb lenne a konyha-, virág- és gyümölcskertészetre fektetni nagyobb sulyt, mert erre nemcsak tanítóinknak, de főleg azoknak, kik a nő életében a legszebb hivatást — a háziasszonyét — választják, szükségük van. Egy szép villakert és mellette a háztartás részére szükséges rendszeres konyhakert minden háziasszonynak ékessége.